

Den skriftlige eksamen og de tre eksamensgenrer i dansk stx og hf – genredefinitioner og vejledende bedømmelser af 6 elevstile

Retter sig til skriftlige censorer og lærere på stx og hf. Elever kan også læse med.

Indhold

Den skriftlige eksamen og de tre nye genrer	2
Overordnet om bedømmelse af stile på tværs af genrer	3
Generelt om de tre genrer	3
Hvad er en personlig stemme?	4
Hvordan skriver man genre- og formidlingsbevidst?	5
Den debatterende artikel	6
Hvad skal eleverne kunne, når de skriver en debatterende artikel?	6
Hvad er forskellen på diskussion og debat?	6
Den personlige stemme i den debatterende artikel	7
Bedømmelse af stil 1: Interesse for litteratur	8
Bedømmelse af stil 2: Børnelitteraturens grænser	9
Bedømmelse af stil 3: Børnelitteraturens grænser	10
Den analyserende artikel	12
Hvad skal eleverne kunne, når de skriver en analyserende artikel?	12
Den personlige stemme i den analyserende artikel	12
Bedømmelse af stil 4: To digte om livet og døden	13
Bedømmelse af stil 5: Frugt [sic!]	14
Den reflekterende artikel	15
Hvad skal eleverne kunne, når de skriver en reflekterende artikel?	15
Den personlige stemme i den reflekterende artikel	16
Bedømmelse af stil 6: Pressefotografiets rolle og pressefotografens ansvar og udfordringer	16
Bedømmelseskema 1 (gammelt)	19
Bedømmelseskema 2 (nyt)	20
Genretilrettede bedømmelseskemaer med afkrydsningsmuligheder	21
ANALYSERENDE ARTIKEL	21

DEBATTERENDE ARTIKEL	22
REFLEKTERENDE ARTIKEL	23
Litteraturliste	24

Den skriftlige eksamen og de tre nye genrer

Vi står i skrivende stund foran en genåbning af skolerne efter 3 ugers nedlukning på grund af faren for spredning af COVID-19. Nedlukningen har haft den konsekvens, at den normale skolegang har været erstattet af virtuel undervisning, og at vi derfor har måttet køre elever og kursister (nedenfor blot kaldt elever) i stilling til den skriftlige eksamen fra vores hjemmekontorer og uden den fysiske kontakt, der jo kan være ganske afgørende i den afsluttende fase af elevernes udvikling som skrivere.

Nedlukningen havde desuden den konsekvens, at det store kursus om skriftlighed og censur, der skulle have været afviklet i Odense d. 25.3., blev aflyst. Det ville have været en god mulighed for at få afklaret de sidste tvivlsspørgsmål og her på falderebet før eksamen få bragt nogle konkrete eksempler og retningslinjer for både elever, lærere og censorer hjem til skolerne. Denne publikation vil i koncentreret form sammenfatte de væsentligste pointer, der *skulle* have været tilvejebragt i Odense. Det indeholder bl.a. seks begrundede bedømmelser af autentiske elevstile. Disse stile er samlet i dette [kompendium](#), som også kan tilgås på EMU'en (dansk -> skriftlighed). I samme dokument er der otte andre stile (med læsevejledning, men uden karakterer), der kan bruges som inspiration i undervisningen og i faggrupperne. Enten nu eller – mere realistisk – i det kommende og forhåbentlig noget roligere skoleår.

De seks stile er blevet læst, vurderet og drøftet af et hold danskere, der udover at have mange års erfaring som skriftlige censorer repræsenterer Dansk lærerforening, hf- og stx-opgavekommissionerne, fagdidaktik i dansk og STUK's ombedømmerkorps. De har desuden været involveret i danskfagets skriftlige dimension gennem fagligt udviklingsarbejde, blogs, bøger, artikler og talrige kurser og oplæg. Dette bedømmerhold består foruden undertegnede af Janne Vigsø Børsting, Heidi Lykke Hesselbjerg Kristensen, Camilla Aaquist, Henrik Nyvang, René Christoffersen, Anders Nielstrup og Peter Jensen, som jeg alle sender min varmeste tak. Både for hjælpen med at læse, kommentere og vurdere stilene og for uvurderlig sparring i det hele taget. En stor tak skal også lyde til Dansk lærerforenings bestyrelse for frugtbart og meget inspirerende samspil.

At karaktersætte en stil hviler på en helhedsvurdering. Der er mange elementer, der skal måles, og det hører til sjældenhederne, at man kan give en præcis karakter. Det er altså et grundvilkår i vurderingen af den danske stil, at karakterudspillet ofte er ledsaget af pile eller parentes karakterer. For censorerne gælder det om på baggrund af disse udspil at udlede en forsvarlig fælles karakter, så fx et '4 stor pil op' og et '(4)7' lander på 7. Det samme grundvilkår har vi også været underlagt i bedømmelsen af de seks stile. De endelige karakterer er holdet altså nået til enighed om på baggrund af forskellige (men overvejende relativt homogene) bud. Efter karakteren er der skrevet en uddybende kommentar, der giver en fornemmelse af karakterernes 'størrelse' – altså af om pilen peger op eller ned.

Nicolai Rekve Eriksen, fagkonsulent. Hasmark d. 14.4. 2020

Tlf.: 51709578, E-mail: Nicolai.Rekve.Eriksen@stukvum.dk

Overordnet om bedømmelse af stile på tværs af genrer

To vigtige budskaber til årets skriftlige censorer:

- Vi skal huske, at det for stx-elevernes vedkommende er første gennemløb med de nye genrer. Genrerne er kun to år gamle, hvilket i sagens natur betyder, at undervisningen i skriftlig dansk for mange lærere har været oplevet som unødigt hektisk. Dette forhold er næppe blevet mildnet af, at de nye genrer er blevet lanceret samtidigt med ny reform og nye læreplaner samt et generelt øget arbejdspress affødt af nedskæringerne i sektoren. Hertil føjer sig den aktuelle (og i forhold til skriftlig eksamen noget dårligt timede) pandemi. Derfor vil der helt naturligt være forskel på, hvor godt de enkelte klasser er kørt i stilling til at begå sig inden for de enkelte genrer.
Censorer anmodes derfor i år om at udvise en ekstra grad af konduite og smidighed over for de enkelte eksaminander.
- I forlængelse af ovenstående anmodes censorer om at lade evt. tvivl komme eksaminanden til gode. Hvis begge censorer på deres papir har fx et 7-tal med 4 i parentes, pil ned, eller hvilket system, man nu sværger til, anbefales det, at man fremfor krævende drøftelser for og imod lander stilen på karakteren 7 og lader de mere principielle detailvurderinger vente til næste år (evt. til DanskLærerforeningens skriftligheds- og censorkursus 2021), hvor genrerne har slået dybere rødder, og hvor eksamen ikke udspiller sig i skyggen af en verdensomspændende pandemi.

Generelt om de tre genrer

Genrerne og de enkelte opgaver har til hensigt at give eleverne et rum, hvor de på forskellig vis kan bringe deres egne stemmer i spil og på den måde øve sig i at medvirke aktivt og ansvarligt i et demokratisk samfund (jf. Gymnasieloven § 1 Stk. 4). Det betyder, at vi både som lærere og censorer skal tillade eleverne en frihed til – inden for opgavernes og genrerens rammer – at vinkle og strukturere deres skriftlige undersøgelser af tekster og danskfaglige emner. Vi bør således undgå at låse os (og eleverne) fast i mesterfortolkninger og skabeloniserede forestillinger om præcis, hvordan den enkelte besvarelse skal opbygges, og hvilke elementer den skal indeholde. Som udgangspunkt kan man henholde sig til den rammesætning, der er formuleret under fanen ”Opgavegenrer” i de elektroniske opgavesæt.

Overordnet set skal eksamensstilene vurderes på sprog, struktur, faglighed, genre/formidling og emnebesvarelse.

Sprog

- At udtrykke sig præcist og nuanceret
- At beherske skriftsprogets normer for korrekthed
- At skrive med nærvær og med en personlig stemme

Struktur

- At skrive struktureret og sammenhængende med en rød tråd

- At kunne lave naturlige overgange
- At kunne indramme stilen med en fokuseret indledning og en sikker, velovervejet afslutning

Faglighed

- At kunne gå metodisk til emnet og tekstmaterialet
- At bruge viden og begreber, der er relevante i sammenhængen
- At bringe danskfagligheden i spil; eleven skal kunne trække på sin viden fra dansktimerne, og besvarelsen skal afspejle, at eleven har haft dansk på A-niveau i 2 eller 3 år

Genre/formidling

- At udtrykke sig med brug af sprog og begreber, der afspejler genrebevidsthed
- At udtrykke sig formidlingsbevidst og med respekt for modtageren
- At kunne tilpasse sproget (stemmen) efter genren
- At kunne tilpasse sproget (stemmen) efter emnet (fx ville spydig ironi næppe være passende i en reflekterende artikel om pressens dækning af flygtninge, der drukner på Middelhavet)
- At kunne tilpasse sin stemme efter den anlagte vinkel og tilgang til emnet (fx ville en gennemgående blomstersemantik næppe egne sig til en debatterende artikel, hvor man forholder sig stærkt kritisk til racisme i børnebøger)

Emnebehandling

- At besvare den stillede opgave, herunder inddrage det tilknyttede tekstmateriale, hvis opgaven kræver det

Hvad er en personlig stemme?

Der findes ikke nogen endelig definition af 'den personlige stemme' i skriftlig dansk. Der er altså ingen færdig opskrift på, hvordan eleverne skal udtrykke sig med personlighed, engagement og nærvær. Nedenfor – og under de enkelte genrer – er der givet nogle pejlemærker til, hvordan vi som lærere elever og censorer kan kende og bør møde 'den personlige stemme' i den danske stil.

Centralt er det, at man som læser kan mærke, at der sidder et fagligt, sagligt og velovervejet skrivende *jeg* bag teksten. Når censoren (eller læreren eller klassekammeraten) læser stilen, opstår der et *møde* mellem læseren og teksten/skriver-jeget, præcis ligesom der gør i mødet mellem fx en avislæser og en kronik/debattør.

Det kan derfor være frugtbart at møde den enkelte stil ud fra en præmis om, at der er en **kontrakt** mellem afsender og modtager: *Det skrivende jeg* skal have noget på hjerte – teksten er en formgivning af det, skriveren har på hjerte. *Læseren* møder teksten, den anlagte vinkel, jegets holdninger, fortolkningshypoteser o.l. loyalt, men ud fra en dobbelt forventning: "Du har noget, du gerne vil dele med mig. Og du ved, hvad du skriver om".

Helt overordnet kan man udtrykke sig med 'en personlige stemme' på tre måder:

- 1) ved konkret/'fysisk' at være til stede i teksten (brug af pronomenet 'jeg', skrive selvoplevede eksempler frem, henvende sig til læseren med fx pronomenet 'vi' eller retoriske spørgsmål, brug af metasprog o.l.)

- 2) ved at positionere sig (gennem fx stærke holdninger, en interessant vinklet indledning og afrunding, originale – måske endda overraskende – tilgange til tekst og emne, brug af viden, der ligger uden for det, man kunne forvente o.l.)
- 3) ved at anvende sproglige, retoriske og stilistiske virkemidler

Det er vigtigt at huske (både for afsenderen (eleven) og modtageren (censor)), at

- 'den personlige stemme' skal afspejle en sproglig såvel som en faglig identitet (det skal være tydeligt, at eleven har 2 eller 3 års undervisning i dansk på A-niveau bag sig)
- 'den personlige stemme' skal varieres og moduleres, så den passer til genren og emnet
- man godt *kan* udtrykke sig personligt ved at bruge alle tre måder ovenfor, men at der ikke er noget *krav* om, at man fx bruger stilistiske virkemidler
- brugen af fx personlige eksempler skal have en funktion i argumentationen (i den debatterende artikel) eller i forhold til den faglige og abstraktionsmæssige progression (i den reflekterende artikel). M.a.o.: Jeg-scenarier, eksempler o.l. skal have et sagligt og fagligt formål i teksten
- brugen af retoriske, stilistiske og sproglige virkemidler skal have en funktion i sammenhængen.
  - o Alliteration, sproglige figurer som anaforer, triader o.l. kan være glimrende til fx at give en central pointe tyngde og kraft
  - o Troper (billedsprog) som sammenligninger og metaforer, gennemgående semantiske kæder o.l. kan være glimrende til fx at skrive et scenarie, en stemning, et livssyn eller en holdning frem
  - o **Men:** Bruges virkemidlerne for massivt og tilfældigt, dvs. uden at tjene andet formål end at være sproglig pynt, vil de ofte virke unødigt støjende og forstyrrende, og så trækker de helhedsoplevelsen ned.

Hvordan skriver man genre- og formidlingsbevidst?

At skrive genre- og formidlingsbevidst vil sige, at man indretter sig efter konteksten: Hvilken genre skriver jeg i? Hvad skriver jeg om? Hvem skriver jeg til? Helt overordnet gælder det som udgangspunkt, at 'den personlige stemme' bør komme tydeligst til udfoldelse i den reflekterende artikel og i den debatterende artikel. Mest synligt, dvs. konkret tilstedeværende, er det skrivende jeg som regel i den reflekterende artikel, men har også sin naturlige plads i den debatterende artikel. I den analyserende artikel kan 'jeg' også bruges, men mere forsigtigt og velovervejet. Her vil 'den personlige stemme' i højere grad komme til udtryk igennem vinklingen, sprogtonen og den faglige og analytiske positionering.

På tværs af genrerne gælder:

- Retoriske spørgsmål
  - o kan effektivt etablere kontakt mellem afsender og modtager
  - o er velegnede til at skabe progression og fremdrift
  - o fungerer godt som overgang mellem afsnit, fx mellem konkret og abstrakt, diskussion og debat og 'hvordan?' (analytisk nedslag) og 'hvorfor?' (fortolkende udlægning)
  - o kan ændre rytmen og tempoet i teksten
  - o viser læseren, at der finder tankevirkosomhed sted
  - o MÅ IKKE OVERDRIVES

- Modtageren er ”en medborger, der interesserer sig for kultur og litteratur og er bredt orienteret i danske medier, bøger, film og aktuelle debatter samt i den danske litteraturhistorie” (citeret fra opgavesættets definition af artiklen som genre). Men: Stilen skal tage udgangspunkt i, at modtageren *ikke* har forudgående kendskab til tekstmaterialet og den specifikke faglige problemstilling. Det trækker således helhedsindtrykket ned, hvis stilen er *indforstået*:
  - o tekster skal altid præsenteres (forfatter, titel, udgivelsessted og -tidspunkt)
  - o tekster, personer og eksempler skal kontekstualiseres. Læseren skal altså have en klar fornemmelse af, hvilken sammenhæng, de optræder i (fx: i hvilken sammenhæng en tale er blevet holdt, hvilken baggrund en forfatter eller skribent skriver ud fra o.l.)
  - o den gode formidler husker at tage sin læser i hånden, når det giver mening i sammenhængen (og uden at tale ned til læseren); det kan fx være med metasproglige formuleringer som ”Dette viser os altså, at...”, ”Det fører os videre til...”, ”Som vi så tidligere...”, ”Dette tvinger os til at standse op og spørge om...”, ”Hermed bringes vi frem til et helt centralt spørgsmål...” o.l.

Den debatterende artikel

Hvad skal eleverne kunne, når de skriver en debatterende artikel?

- Læse de centrale synspunkter ud af teksten/teksterne og dels formidle dem klart, dels bruge dem som led i deres argumentation
- Formulere med- og modsynspunkter (*pro* og *contra*). Der skal tages afsæt i tekstmaterialet, men det er oplagt, at eleverne også trækker på deres egen viden om emnet
- Positionere sig i forhold til emnet og de forskellige synspunkter om emnet. Dvs.: på en overbevisende og velovervejede måde formulere hvor de *selv* står i forhold til emnet
- Bevæge sig både på et mere abstrakt og teoretisk debatniveau og på et konkret niveau med inddragelse af fagligt relevante eksempler, der illustrerer og underbygger synspunkterne. Eksemplerne kan være a) det supplerende tekstmateriale fra opgaven, b) stof fra undervisningen, c) noget eleverne har læst eller hørt og d) egne erfaringer og oplevelser
- Forholde sig til emnet og den faglige problemstilling på en måde, der vidner om 2 eller 3 års danskundervisning på A-niveau
- Skrive engageret og med overbevisning.

Det er *ikke* et krav, at der i inddragelsen af hovedteksten inddrages analysebegreber som ’nodalpunkt’, ’skræmmeargument’ eller ’hjemmel’, men hvis eleven skønner, at det er centralt i forhold til forståelsen af teksten og i forhold til ens egen argumentation, må der godt analyseres på dele af argumentationsformen. Det er afgørende, at præsentationen og inddragelsen af tekst ikke udarter til en analyse.

Hvad er forskellen på diskussion og debat?

Diskussion:

Formålet med diskussionen i den debatterende artikel er at gøre både sig selv og ens modtager klogere på opgavens faglige problemstilling ved at undersøge forskellige synspunkter på emnet gennem brug af eksempler og citater fra tekstmaterialet. Formålet er således ikke at overbevise modtageren om, at man har ret, men at vise synspunkter for (*pro*) og imod (*contra*) og dermed opridse forskellige holdninger, der

kan anlægges på emnet. Det kan både være de synspunkter, som kommer til udtryk i tekstmaterialet, det kan være ens egne synspunkter, eller det kan være synspunkter, der formuleres som mere generelle dvs. som man formulerer ud fra sin almene viden om sagen. Synspunkterne diskuteres ved fx at problematisere dem, vise paradokser, undersøge konsekvenser og markere uenigheder mellem de forskellige synspunkter.

Debat:

Formålet med en debat er at overbevise en modtager om, at man har ret. Diskussion og debat hænger ofte tæt sammen, fordi diskussionen er med til at markere forskellige synspunkter på emnet. Hvor diskussionen søger at opnå forståelse og en vis grad af konsensus, er debattens formål også at fremføre de stærkeste argumenter og anvende en solid og saglig argumentation for at overbevise læseren. Det er derfor sjældent, at en diskussion og en debat kan adskilles fra hinanden. I debatten vil der ofte fra afsenders side blive anvendt forskellige argumentationsformer, som er med til at understøtte argumentationen og overbevise modtageren. Især her vil det være vigtigt at udtrykke sig med en stærk personlig stemme.

Den personlige stemme i den debatterende artikel

Det er et centralt kendetegn ved både avisernes og nettets debatindlæg og eksamensgenren den debatterede artikel, at man som læser kan mærke, at der står et skrivende og engageret jeg bag ordene. Dette 'skriver-jeg' – eller 'personlige stemme' – kommer tydeligst til udtryk gennem *en klar positionering*, dvs. afsenderens egne holdning(er) til emnet, samt brugen af *konkrete eksempler*, der afspejler viden og indsigt. Med til eksamensopgaven hører som hovedregel eksempler. Det kan være tilstrækkeligt at bruge disse eksempler, men ofte vil det styrke argumentation, hvis eleven anvender et eller flere supplerende eksempler.

Den sproglige indpakning er næsten lige så vigtig som positioneringen og eksemplerne. Nogle af genrens mest udbredte greb er:

- Ordvalg og styrkemarkører, dvs. sproglige op- og nedtoninger
- Humor
- Ironi
- Indigneret sprogtone
- Velovervejet brug af appelformerne patos, logos og etos
- Litterære virkemidler, fx metaforer, sammenligninger og stærke billeder
- Rytme og tempo, fx kortere sætninger og dermed et hurtigere tempo til at understrege en vigtig pointe
- Tegn, fx ... eller !
- Anaforer, triader og andre gentagelsesfigurer
- Retoriske spørgsmål
- Direkte læserhenvendelse
- Metasprog
- Gennemgående billedsprog, semantik og/eller scenarier

Det er imidlertid afgørende, at eleven er bevidst i sit valg af virkemidler (og ikke fx slavisk følger listen ovenfor) samt at brugen af virkemidler aldrig fjerner fokus fra indholdet. De forskellige greb skal altså ikke tænkes som pynt, men som virkemidler, der styrker artiklens pointer og påstande. Hvis eleven vælger fx at bruge en anafor eller allitteration, skal det være fordi, der er en pointe, han eller hun gerne vil give særlig vægt. Lige så vigtigt er det, at sproget og virkemidlerne afstemmes efter emne og vinkel.

Hvis der anlægges en stærkt kritisk vinkel på et emne eller en person, giver det fx god mening at bruge kraftige styrkemarkører og bidsk ironi. Omvendt vil onkelhumor, underfundige ordspil eller blomstrende metaforer sjældent passe særlig godt med en alvorstung og stærkt kritisk vinkel.

Bedømmelse af stil 1: Interesse for litteratur

Sprog	<p>Stilen er særdeles velformuleret. Sproget er modent, varieret og uden nævneværdige fejl. Sprogtonen er engageret, og der fornemmes et tydeligt emne- og sprogbevidst skriver-jeg gennem hele stilen. Det kommer bl.a. til udtryk gennem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sproglige og stilistiske virkemidler (anaforer (l. 2-3), triader (l. 1-11), billedsprog (l. 3, 28, 39, 89-90)) - - Velovervejet og formidlingsbevidst brug af retoriske spørgsmål
Struktur	<p>Indledning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laver en tydelig indramning af problemstillingen - Bygger op til skarpt vinklede retoriske spørgsmål (l. 9 og 11) - Maler emnet frem med konkrete eksempler (l. 5-8) <p>Afslutning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nuanceret; samler trådene overbevisende og laver en tydelig markering af eget standpunkt (l. 94-97) <p>Gennemgående sammenhæng og rød tråd. Skaber sammenhæng (naturlige overgange) mellem de enkelte afsnit (fx l. 12 og ved brug af metasprog (l. 50)).</p>
Faglighed	<p>Tekstinddragelse:</p> <p>L. 12-23: Klar og koncentreret præsentation af både tekst 4b (Mick Øgendahl, eksemplet) og tekst 4a (Henrik Palle (HP), hovedteksten) og de overordnede positioner i problemstillingen.</p> <p>L. 43-58: Går tæt på tekst 4a, slår ned på centrale synspunkter og citerer og positionerer sig i forhold til HP (l. 54-58).</p> <p>L. 59-65: Inddragelse af tekst 4b – formulerer egen holdning på baggrund af lidt for kort gennemgang (l. 62-65).</p> <p>L. 65-78: Vender tilbage til HP og bygger op til centralt retorisk spørgsmål (l. 77-78).</p> <p>Diskussion:</p> <p>Pro og contra rides op l. 12-23. Forholder sig i sin tekstinddragelse løbende til for og imod, bl.a. vha. retoriske spørgsmål.</p> <p>Debat:</p> <p>Tydelig markering af egne synspunkter, bl.a. i forbindelse med inddragelsen af tekstmaterialet samt i afrundingen. Indholder både påstande (synspunkter) og belæg (primært med afsæt i tekstmaterialet).</p>

	<p>Er overordnet velargumenteret. Udover påstande og belæg finder vi gendrivelse (fx l. 33-36) og rygdækning i form af eksempler (l. 1-8, tekst 4b). Kunne godt have inddraget flere konkrete eksempler.</p> <p>Faglighed: Man har som læser en tydelig fornemmelse af, at der står en fagligt stærk og velfunderet skriver bag stilen. Artiklen afspejler viden om litteratur og litteraturformidling (en del af det er læst ud af tekstmaterialet, og det er ok!). Viser som led i tekstinddragelsen blik for fx ironi og allitterationer, der er relevante i sammenhængen. Læser det centrale ud af tekstmaterialet (især tekst 4a) -> god tekstlæser.</p>
Genre/formidling	<p>Stilen udtrykker genrebevidsthed og en sikker, velovervejet og gennemført afstemning af sprog og indhold. Stilen afspejler en høj grad af formidlingsbevidsthed, bl.a. udtrykt gennem brugen af retoriske spørgsmål og metasprog.</p>
Emnebehandling	Opgaven besvares.
Samlet vurdering	<p>12 Det er et sikkert 12-tal. Man kunne som læser have ønsket sig nogle eksempler, der lå ud over tekstmaterialet, men det opvejes fuldt ud af stilens store sproglige og faglige kvaliteter (og igen er det vigtigt at betone, at det er en fordel, men ikke et krav at inddrage eksempler ud over dem, der er knyttet til opgaven).</p>

Bedømmelse af stil 2: Børnelitteraturens grænser

Sprog	<p>Stilen er præget af sproglig usikkerhed, fx</p> <ul style="list-style-type: none"> - Løs syntaks (fx l. 4-5) - Præpositionsfejl (fx l. 8) - Tempusfejl (blander nu- og datid, fx l. 11-13) - Lange og uklare sætninger (fx l. 1-13 og 46-49) <p>Eleven forsøger at udtrykke sig med en personlig stemme, men den kommer flere steder til at virke for anstrengt og uelegant i sammenhængen (fx l. 27).</p>
Struktur	<p>Indledning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er for indforstået og peger ikke klart nok ind i den centrale problemstilling <p>Afslutning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er stærk (måske det bedste sted i stilen) <p>Generelt er strukturen for løs. Eleven vælger at flette sine egne synspunkter ind i præsentationen og inddragelsen af hovedteksten. Det må man godt, men her kommer det i for høj grad til at skygge for den overordnede forståelse af tekstens synspunkter. Inddragelsen af tekst 4b og 4c virker ikke naturlig nok i sammenhængen og kommer til at fremstå for afsnubbet og tilfældig, fordi den ikke kædes tydeligt nok sammen med tekst 4a.</p>
Faglighed	Tekstinddragelse:

	<p>L. 10-20: Tekst 4a. For refererende; fokuserer mere på (elementer af) tekstens narrativ end på at udlede tekstens synspunkter.</p> <p>L. 30-40: Tekst 4a igen, men denne gang med løbende udfoldelse af egne holdninger. Tekstens synspunkter står – igen – for utydeligt.</p> <p>L. 41-76: Tekst 4b og 4c: Formulerer ikke tydeligt nok teksternes synspunkter og forsømmer derved at sætte dem op over for synspunkterne i tekst 4a. Igen overdøves tekstinddragelsen af elevens egne meningsytringer.</p> <p>L. 77-92: Tekst 4a igen. På dette tidspunkt burde eleven nok have sluppet hovedteksten.</p> <p>Diskussion Er stilsens akilleshæl. Det lykkes aldrig at opstille et klart pro >< contra, hvilket skyldes, at eleven i gennemgangen af alle tre tekster</p> <ul style="list-style-type: none"> - fokuserer for lidt på at udlede de centrale synspunkter - er for opsat på at formulere sine egne synspunkter <p>Debat Markerer en tydelig holdning, som især kommer fint frem i afrundingen. Problemet er, at</p> <ul style="list-style-type: none"> - synspunkterne bliver for unuancerede (især pga. den mangelfulde diskussion og fraværet af pro >< contra) - argumentationen er for svag. Det gør, at de meget markante holdninger kommer til at savne bund og bliver for sårbare - den svage argumentation får elevens synspunkter til at virke for skingre og postulerende i sammenhængen - de tre tekster ikke bliver inddraget tydeligt nok i elevens egen argumentation. <p>Faglighed Tekstlæsningen er generelt for upræcis og mangelfuld. Inddragelsen af teksterne er for usystematisk og umetodisk, og præsentationen af teksternes synspunkter er teknisk for svag. Stilen indeholder stedvis en grad af faglighed, viden og begrebsanvendelse (fx l. 33-36), men generelt udfoldes der for lidt danskfaglig viden og kunnen og for få eksempler (rygdækning), der kunne have styrket argumentationen.</p>
Genre/formidling	Positioneringen og elevens udfoldelse af egne holdninger afspejler genrebevidsthed, men formidlingen er for indforstået, unuanceret og skinger grundet den skrøbelige argumentation, herunder den manglende rygdækning.
Emnebehandling	Opgaven besvares i store træk, men diskussionen og inddragelsen af eksempler fylder ikke nok.
Samlet vurdering	4 Det er et rent 4-tal. Den tekniske og sproglige udførelse er under middel, men eleven gør i grove træk, hvad han/hun bliver bedt om og viser god vilje til at positionere sig stærkt og personligt.

Bedømmelse af stil 3: Børnelitteraturens grænser

<p>Sprog</p>	<p>Stilen er skrevet i et klart, engageret og personligt sprog. Eleven etablerer bl.a. sin personlige stemme gennem</p> <ul style="list-style-type: none"> - en markant brug af 'jeg' - stilistiske virkemidler (fx triade l. 32-36, anaforer l. 33-36 og l. 129-130 og varierede sætningslængder, der skaber en effektiv rytme i sproget) <p>Sproget er langt fra fejlfrit. Foruden enkelte stavfejl (fx l. 11), tempusfejl (fx l. 17) og lidt besynderlige ordvalg (fx l. 64) er der en lang række små- og sjuskefejl (fx l. 32, 56, 62, 81 og 107). De kan virke irriterende, men er ikke meningsforstyrrende</p>
<p>Struktur</p>	<p>Indledning (l. 1-17):</p> <ul style="list-style-type: none"> - eleven maler på en personlig og sprogligt veloplagt måde sig selv som læsende barn frem for læseren - fra l. 7 foregribes det synspunkt, der senere skal blive foldet ud - fra l. 10 føres det personlige eksempel ind i opgavens faglige problemstilling <p>Afslutning (l. 129-142):</p> <ul style="list-style-type: none"> - samler trådene og sammenfatter klart elevens eget syn på (børne)litteraturens potentiale - vender fra l. 139 tilbage til stilens udgangspunkt <p>Generelt er brugen af personlige eksempler og litterære eksempler kædet overbevisende og naturligt sammen med inddragelsen af teksterne og udfoldelsen af egne holdninger.</p>
<p>Faglighed</p>	<p>Tekstinddragelse:</p> <p>L. 19-71: Tekst 4a. Der mangler en præsentation af teksten og en mere fokuseret formidling af de mest centrale synspunkter. Der er en tydelig jeg-stemme til stede under tekstgennemgangen, hvilket er tilladt og velfungerende; formuleringen 'i min mening' (l. 22) er dog ikke velvalgt. Eleven forholder sig personligt og direkte til tekstens holdninger og bevæger sig løbende mellem dem og sine egne synspunkter.</p> <p>L. 72-81: Tekst 4c. Eleven trækker et enkelt centralt citat frem og inddrager det i sin egen argumentation.</p> <p>Diskussion</p> <p>Der opstilles et pro i form af hovedtekstens synspunkter og et contra i form af elevens egne synspunkter samt citatet fra tekst 4c.</p> <p>Debat</p> <p>Eleven positionerer sig meget tydeligt både i indledningen og afrundingen, i mødet med teksterne og igennem sin inddragelse af eksempler. Tydeligst er positioneringen i l. 61-71 og l. 129-142. Positioneringen styrkes af, at eleven fra l. 82 slipper tekstmaterialet og forholder sig helt selvstændigt til emnet. Der argumenteres konsekvent og velfungerende ud fra en erindring om et personligt møde med børnelitteraturen og om, hvordan han/hun oplevede litteraturen og verden – og <i>forholdet</i> mellem litteratur og verden – som barn. I l. 82-121 inddrages tre konkrete litterære eksempler. De fungerer sammen med de personlige erindringer som en rygdækning, der styrker elevens egen argumentation. Der bruges gendrivelse løbende med inddragelsen af eksemplerne (fx l. 107-121), hvilket sikrer nuance i argumentation.</p>

	<p>Faglighed</p> <p>Eleven viser, at han/hun kan læse det centrale ud af tekst 4a og 4c, og at han/hun på frugtbar og teknisk veludført vis kan positionere sig i forhold til teksternes synspunkter.</p> <p>Eleven bringer konstruktivt og overbevisende sin viden om børnelitteratur i spil, men hæver sig samtidig over de inddragede eksempler ved at forholde sig sprogteoretisk/diskursivt og etisk til dem.</p>
Genre/formidling	<p>Eleven har valgt en vinkel og en sprog tone, der nærmer sig den reflekterende artikel. Det er imidlertid fuldt forsvarligt, fordi tekstens primære formål – at forholde sig debatterende og tydeligt positionerende til en danskfaglig problemstilling på baggrund af diskussion og eksempler – hele tiden står lysende klart.</p> <p>Formidlingen er præget af klarhed og nærvær. Eleven tager sin læser i hånden ved dels tydeligt at male de personlige såvel som de litterære eksempler frem for læseren, dels ved at stille retoriske spørgsmål (fx l. 62).</p>
Emnebehandling	Opgaven besvares.
Samlet vurdering	<p>10</p> <p>Det er 10-tal, der kunne have været vekslet til et 12-tal, hvis der havde været bedre styr på det sproglige (herunder at have undgået at være på fornavn med forfatterne), og hvis præsentationen af hovedteksten havde været mere lydefri. Et 12-tal kunne have været forsvaret a) ved at man som læser så tydeligt kan mærke, at der bag teksten står et meget engageret skriverjæg, som bringer sin viden og faglighed i spil og b) ved den konsekvente, velovervejede og frugtbare brug af eksempler.</p>

Den analyserende artikel

Hvad skal eleverne kunne, når de skriver en analyserende artikel?

- Lave en præcis, fokuseret og dybdegående analyse, hvor de undersøger det, opgaven beder dem om at undersøge
- Formidle undersøgelsen af teksten klart, vinklet og sammenhængende
- Vise blik for tekstens *hvad, hvordan* og *hvorfor*
- Gå tæt på teksten og citere centrale passager og hæve sig over tekstnedslagene vha. relevante analysebegreber. Ved analyse af filmklip, kan eleverne også underbygge med skærmlip
- Forholde sig til opgaven og teksterne på en måde, der vidner om 2 eller 3 års danskundervisning på A-niveau.

Den personlige stemme i den analyserende artikel

I den analyserende artikel er det i mindre grad end i den debatterende og den reflekterende artikel et krav, at man udfolder en personlig stemme. Det er imidlertid kendetegnende for vellykkede

analyserende artikler, at man som læser sagtens kan mærke et skrivende og tænkende jeg bag analysen og teksten – også selvom der ikke gøres brug af pronomenerne ’jeg’.

Den personlige stemme kommer ofte tydeligst til udtryk i:

- Den anlagte vinkel
- Indledningen og afrundingen
- Vurderingen (hvis opgaven kræver det)
- Formidlingsmæssige greb som
  - o Retoriske spørgsmål
  - o Metasprog, der peger på læsningen som en proces, hvor tekstmaterialet gradvist bliver åbnet med eleven som en slags suveræn ordstyrer (’Her ser vi altså...’, ’Det leder os frem til en central pointe...’, ’Sammenligner vi dette med livssynet hos Benny Andersen, springer det især i øjnene, at...’, ’Igen er det iøjnefaldende, hvordan...’)
  - o Brug af kolon
  - o Vekslen mellem lange og korte sætninger, bl.a. for at betone centrale pointer.

Overordnet set har skriver-jeget dog en mere tilbagetrukket og mindre synlig plads i den analyserende artikel, og sproglige, retoriske og stilistiske virkemidler bør derfor ikke have samme vægt som i den debatterende og den reflekterende artikel, fordi de risikerer at fjerne fokus fra analyseteksten/-teksterne. Dette betyder dog *ikke*, at eleven ikke må give ’farve’ til sproget vha. fx billedsprog, triader, beherskede allitterationer og anaforer o.l.

Et eksempel på, hvordan analyse, fortolkning og perspektivering kan udfoldes med en personlig og nærværende stemme, kan ses i [eksempelstil 9](#), hvor alle de skitserede greb ovenfor bliver bragt i anvendelse.

Bedømmelse af stil 4: To digte om livet og døden

Sprog	<p>Skriver overvejende flydende og engageret, men samlet set ligger sproget alligevel under middel. Det skyldes, at sproget tynges af</p> <ul style="list-style-type: none"> - en stedvis forstyrrende kommatering, fx l. 5-6 - en lang række småfejl (bl.a. stavfejl, grammatiske fejl og sjuskefejl), fx l. 5, 9, 16, 19, 31, 36, 39, 65, 69, 80, 93, 97. - uklare, løse og/eller for lange sætninger, fx l. 26-28, 45-48 og 56-58.
Struktur	<p>Indledning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - personlig og engageret - for bredt vinklet – peger først ind i analyseteksterne på l. 18 <p>Afrunding:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rækker fint tilbage til indledningen, men er for kort. <p>Gennemgangen af især tekst 2a bliver lidt for mekanisk (l. 21-72). Til gengæld stilles de to tekster fint op over for hinanden (l. 73-76), og der er således en tilstrækkelig grad af sammenhæng mellem de to analyser og gennem stilen.</p>
Faglighed	<p>L. 21-72: Analyse af tekst 2a. Analyse strofe for strofe, der i grove træk følger strukturen: ét centralt citat – udlægning.</p> <p>Der er flere gode og præcise iagttagelser og elementer, fx</p> <ul style="list-style-type: none"> - metaforanalyse l. 52 - blik for udviklingen og det gradvist tydeligere kristne budskab i digtet

	<ul style="list-style-type: none"> - blik for sammenhængen mellem natur og kristendom - påskemotivets dobbelthed (l. 69-72). <p>Det trækker ned, at</p> <ul style="list-style-type: none"> - de centrale analytiske pointer i l. 44-45 og 56-58 er for upræcist/uklart formuleret - der er for få analysebegreber og for lidt fokus på væsentlige stilistiske og sproglige detaljer i digtet - der er for lidt nærlæsning - der ikke gøres brug af litteraturhistorisk viden. <p>L. 76-93: Analyse af tekst 2b. Til den korte side, men afspejler en grundlæggende præcis tekstforståelse og stilles fint over for tekst 2a.</p> <p>Overordnet er især analysernes <i>hvordan</i>-del underprioriteret, hvilket svækker det fortolkende <i>hvorfor</i>.</p>
Genre/formidling	<p>Eleven vælger en relativt eksplicit jeg-stemme (l. 1, 8, 31, 62) – det er ikke i sig selv en fejl, men det afslører en delvist mangelfuld genrebevidsthed, når der bruges vendinger som ’jeg [vil] mene, hans naturfokus holder’ (l. 62).</p> <p>I forhold til genren er indledningen for bred og fabulerende. Den humoristiske og overraskende afrunding er til gengæld original og fungerer fint i sammenhængen. Sammen med brugen af retoriske spørgsmål og enkelte dialogskabende formuleringer vidner slutningen om et formidlingsbevidst skriver-jeg.</p>
Emnebehandling	<p>Det skal trække ned, at</p> <ul style="list-style-type: none"> - opgavens krav om en litteraturhistorisk perspektivering ikke besvares - at analysens <i>hvordan</i>-del fylder for lidt
Samlet vurdering	<p>4</p> <p>Den grundlæggende tekst- og emneforståelse og formidlingen peger mod et 7-tal, men den mangelfulde emnebehandling kombineret med de analytiske mangler og sproglige fejl fastholder stilen på en karakter under middel.</p>

Bedømmelse af stil 5: Frugt [sic!]

Sprog	<p>Sproget i denne stil er så fejlbehæftet, at det går kraftigt ud over læserens forståelse.</p> <p>De store sproglige vanskeligheder gør det svært for eleven at udtrykke sig med en personlig stemme.</p>
Struktur	<p>Indledning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stort set fraværende, eleven springer direkte ind i teksten <p>Afrunding:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hæderligt forsøg på at samle trådene (men forstyrres af den uklare slutsætning). <p>Der veksles gennem stilen mellem tekstlæsning og refleksioner (ofte med for løs tilknytning til teksten og til den stillede opgave); det medfører overordnet, at stilen bliver for løs og usammenhængende i sin konstruktion (illustreres af gennemgangen nedenfor).</p>

Faglighed	<p>L. 1-12: Fokus på tekstens <i>hvad</i> (refererende). L. 12-18: Kæder på eget initiativ tekstens hovedperson sammen med Søren Kierkegaards spidsborger. L. 19-23: Analyse af fortælleren og tegnsætningen – vidner om store huller i den danskfaglige viden og et manglende blik for, hvad der er væsentligt. L. 25-31: Forsøger igen at sammentænke hovedpersonen og Kierkegaards spidsborger. L. 32-39: Går tæt på tekstens <i>hvad</i> og løfter sig i nogen grad til et acceptabelt fortolkende <i>hvorfor</i>. L. 40-47: Ufrugtbare og upræcise refleksioner med for uklar forbindelse til teksten og den stillede opgave. L. 48-60: Analyse af tekstens vendepunkt (ok). L. 61-65: Igen ufrugtbare og upræcise refleksioner med for uklar forbindelse til teksten og den stillede opgave. 66-92: Pænt bud på en titelanalyse og på en perspektivering til <i>Den grimme aelling</i>. Munder ud i sammenfatning l. 82-92.</p> <p>Generelt savner analysen, fortolkningen og perspektiveringen</p> <ul style="list-style-type: none"> - fokus, stringens og en klar vinkel - faglig præcision og dybde - blik for tekstens <i>hvordan</i>
Genre/formidling	<p>Den stadige tilbagevenden til Kierkegaard og de heraf følgende refleksioner er for løst knyttede til tekstlæsningen og virker i for høj grad som digressioner, der ikke har deres naturlige plads i den analyserende artikel.</p> <p>Formidlingen er i sagens natur farvet af det problematiske sprog, men der gøres udover det heller ingen forsøg på at tage læseren i hånden med en vinklet indledning, retoriske spørgsmål, metasprog o.l. Tekstpræsentationen er indforstået.</p>
Emnebehandling	<p>Eleven honorerer ikke i tilfredsstillende grad kravet om metodisk analyse, fortolkning og perspektivering og springer i sin læsning over for mange centrale elementer i teksten.</p> <p>Titlen er forkert. Det vidner (sammen med læsningen) om, at eleven ikke har haft tilstrækkeligt fokus på – som påkrævet – at undersøge <i>fiktive fremstillinger af socialt udsatte</i>.</p>
Samlet vurdering	<p>00</p> <p>Denne stil rejser spørgsmålet: Kan man bestå den skriftlige eksamen med dette sprog? Ja, det kan man, men det ville kræve, at stilen havde afspejlet en mere sikker danskfaglighed og en mere præcis besvarelse af opgaven. Som læser (og lærer) kan man lade sig dupere af referencerne til Søren Kierkegaard, men de er i sammenhængen for irrelevante og skader derfor mere end de gavner, fordi de ikke bliver brugt til at åbne teksten ud fra den stillede opgave.</p>

Den reflekterende artikel

Hvad skal eleverne kunne, når de skriver en reflekterende artikel?

- Formulere abstrakte, (dansk)faglige overvejelser over emnet

- Præsentere og inddrage konkrete eksempler, som kobles til de abstrakte overvejelser. Det tilknyttede tekstmateriale giver som udgangspunkt forslag til eksempler, men eleverne kan også anvende stof fra undervisningen, egne iagttagelser, erfaringer og oplevelser, ting de har læst eller set i bøger, aviser, på nettet, i fjernsynet el.lign.
- Gå i dybden med en del af det udleverede materiale, dvs. kunne uddrage en eller flere vigtige analytiske pointer, som kobles til refleksionerne over emnet
- Skrive med en personlig og formidlingsbevidst stemme
- Skrive med progression, dvs.: Gennem refleksionerne og bevægelsen mellem konkret og abstrakt at åbne emnet og vise, hvordan de gennem den løbende tanke- og skriveproces bliver gradvist klogere på emnet
- Forholde sig til emnet og den faglige problemstilling på en måde, der vidner om 2 eller 3 års danskundervisning på A-niveau.

Den personlige stemme i den reflekterende artikel

I den reflekterende artikel er det afgørende, at man som læser tydeligt kan se og mærke, at der er et skrivende, engageret og nærværende jeg bag ordene. Den mest vellykkede reflekterende artikel er den, der giver læseren en oplevelse af at være helt tæt på skriver-jegets tanke- og skriveproces, så man næsten har en oplevelse af at være til stede, mens tankerækker og overvejelser (og dermed teksten) bliver til.

Den personlige stemme kommer især til udtryk gennem

- Selvoplevede eksempler
- Velovervejede brug af personlige pronominer (især 'jeg' og 'vi')
- Sproglige og stilistiske greb, fx
  - o Litterære virkemidler, fx allitterationer, metaforer, sammenligninger og personificeringer
  - o Rytme og tempo, fx kortere sætninger og dermed et hurtigere tempo til at understrege en vigtig pointe
  - o Tegn, fx ... eller !
  - o Anaforer, triader og andre gentagelsesfigurer
  - o Opremsninger
  - o Metasprog, herunder ord (fx 'måske') og spørgsmålstegn, som peger på, at jeget tænker og overvejer
  - o Dialogskabende virkemidler som retoriske spørgsmål og direkte læserhenvendelser
  - o Gennemgående billedsprog, semantik og/eller scenarier

Bedømmelse af stil 6: Pressefotografiets rolle og pressefotografens ansvar og udfordringer

Sprog	<p>Stilen er overordnet velskrevet og uden meningsforstyrrende fejl. Sproget tynses dog stedvis af</p> <ul style="list-style-type: none"> - For løse og sjuskede sætningskonstruktioner (fx l. 20-22) - For lange og uoverskuelige sætninger (fx l. 23-27). <p>Stilens store akilleshæl er den overdrevne brug af retoriske spørgsmål.</p>
-------	--

<p>Struktur</p>	<p>I indledningen (l. 1-14) stiller eleven 8 spørgsmål. I afrundingen (l. 107-113) stilles 4 spørgsmål. Disse mange spørgsmål giver indtryk af tomgang og skaber en ramme, der er for uklar og diffus.</p> <p>De mange retoriske spørgsmål undervejs bliver ikke brugt til at skabe bevægelse mellem det konkret iagttagende og det abstrakt reflekterende. Der mangler overordnet set en klarere og mere velovervejet vekslen mellem konkret og abstrakt. Bortset fra l. 37-40, skal vi helt frem til l. 80 for at finde det første egentligt konkrete eksempel.</p>
<p>Faglighed</p>	<p>L- 1-14: Indledning med 8 retoriske spørgsmål og uden et konkret eksempel at forankre den faglige problemstilling i. Det medfører, at anslaget bliver for luftigt og uvinklet.</p> <p>L. 15-27: Abstrakte overvejelser, der afspejler danskfaglig viden om emnet.</p> <p>L. 28-79: Præsentation og inddragelse af tekst 5a (hovedteksten) og tekst 5d. Gode citater, der vidner om, at eleven har blik for det centrale i både teksterne og i den faglige problemstilling, men:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tekst 5a præsenteres ikke - Der mangler en kontekstualisering af begge tekster og deres forfattere - Den meget væsentlige ramme/komposition i tekst 5a berøres ikke - Det tekstinddragende afsnit er overordnet set for langt (fylder samlet set over halvdelen af stilen) - Eleven stiller på baggrund af teksterne 18 (!) spørgsmål. <p>L. 80-106: Konkret billedeksempel (tekst 5c). Her løfter stilen sig ved overbevisende at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skrive billedet frem - Skrive de følelser, billedet vækker hos eleven, frem - Vise (analytisk) blik for det centrale i billedet - Reflektere over de etiske spørgsmål, billedet rejser (med reference til hovedteksten) - Kæde overvejelserne sammen med tekst 5d - Udfolde relevant danskfaglig viden. <p>L. 107-113: Afrunding, der udspringer af udlægningen af tekst 5c og de heraf afledte refleksioner (men sløret af 4 retoriske spørgsmål i træk).</p>
<p>Genre/formidling</p>	<p>Eleven forsøger med sine retoriske spørgsmål at vise, at der finder tankevirkosomhed og refleksioner sted, men den massive mængde spænder ben for de gode intentioner. Det svækker både den genre- og formidlingsmæssige side af stilen.</p> <p>Den reflekterende artikel som genre kræver en mere gennemført vekselsbevægelse mellem konkrete eksempler og fagligt funderede refleksioner på et højere abstraktionsniveau.</p> <p>Formidlingen i tekstinddragelsen (l. 28-79) er for indforstået.</p>
<p>Emnebehandling</p>	<p>Opgaven besvares, men</p> <ul style="list-style-type: none"> - tekstinddragelsen fylder uforholdsmæssigt meget - der er ubalance mellem konkret og abstrakt - der er for få konkrete eksempler.
<p>Samlet vurdering</p>	<p>7</p>

	<p>Isoleret set peger de mange retoriske spørgsmål og den indforståede inddragelse af hovedteksten i retning af en lavere karakter. 7-tallet reddes imidlertid klart i land af det vellykkede afsnit l. 80-106, hvor eleven viser både genre- og formidlingsbevidsthed og fagligt såvel som sprogligt overskud.</p>
--	---

Bedømmelseskema 1 (gammelt)

Skole og hold:

Elevnavn:

Opgavenummer:

Skriftlig fremstilling	Besvarelse af opgaven	Relevant danskfaglig viden og metode
Karakter		
<p>Ved vurderingen af den skriftlige fremstilling lægges der vægt på, i hvilken grad eksaminanden er i stand til at udtrykke sig på et klart og velformuleret dansk, og i hvilken grad fremstillingen er sprogligt korrekt, herunder demonstrerer en sikker brug af tegnsætning. Der lægges tillige vægt på, om fremstillingen overholder opgavens formidlingsmæssige - herunder genremæssige - krav, samt om fokus er fastholdt, og om der vises overblik over struktur og progression.</p>	<p>Ved vurderingen af færdigheden i at besvare den stillede opgave lægges der vægt på, i hvilken grad besvarelsen er i overensstemmelse med opgaveformuleringen, i hvilken grad opgaven besvares udtømmende, og om det tilknyttede tekstgrundlag inddrages med vægt.</p>	<p>Ved vurderingen af eksaminandens færdighed i relevant anvendelse af danskfaglig viden og fagets grundlæggende metoder, lægges der vægt på, i hvilken grad eksaminanden demonstrerer sikker danskfaglig viden og på kvalificeret måde anvender fagets grundlæggende metoder, herunder analyse, fortolkning og perspektivering af tekster. "Relevant" sigter til, om eleven formår at selektere i sin danskfaglige viden i forlængelse af tekstmateriale og opgaveformulering</p>

Bedømmelseskema 2 (nyt)

Skole og hold:

Elevnavn:

Opgavenummer:

Sprog	
Struktur	
Faglighed	
Genre/formidling	
Emnebehandling	
Samlet vurdering	

Genretilrettede bedømmelseskemaer med afkrydsningsmuligheder

ANALYSERENDE ARTIKEL

Navn:

Opgave:

Karakter:

<u>Globale tekstkvaliteter</u>	
Indledning	
Afrunding	
Struktur, overgange, sammenhæng mellem indledning og afrunding	
Blik for tekstmaterialets <i>hvad</i>	
Blik for tekstmaterialets <i>hvordan</i>	
Blik for tekstmaterialets <i>hvorfor</i>	
Går tæt på teksten og citerer centrale passager	
Hæver sig over tekstdedlagene vha. relevante analysebegreber	
Perspektivering / vurdering afspejler danskfagligt overblik og er relevant i forhold til teksten og emnet	
Sprog – personlig, faglig stemme / skriveridentitet og formidlingsbevidsthed	
Opfylder opgavens krav og anvisninger	
Genreforståelse	

<u>Skriftlig fremstilling: Lokale tekstkvaliteter</u>			
Manglende tekstpræsentation		Orddeling	
Indforstået		Syntaks	
r-fejl		Forstyrrende tegnsætning	
Ligge/lægge		For få / mange afsnit	
Hans/sin		Sort tale	
Endelsesfejl		Lange sætninger, løst sprog	
Stavefejl		Fejl, men ikke meningsforstyrrende	
Idiomatiske fejl		Godt, klart sprog	
Artikelfejl		God / manglende formidlingsbevidsthed	
Andre fejltyper			

DEBATTERENDE ARTIKEL

Navn:

Opgave:

Karakter:

<u>Globale tekstkvaliteter</u>	
Indledning	
Afrunding	
Struktur, overgange, sammenhæng mellem indledning og afrunding	
Inddragelse af tekstmateriale	
Nuancer i diskussion: pro >< contra	
Brug af eksempler (som rygdækning)	
Positionering	
Argumentation	
Abstraktionsniveau – relevant anvendelse af danskfaglig viden og metode	
Sprog – personlig, faglig stemme / skriveridentitet og formidlingsbevidsthed	
Opfylder opgavens krav og anvisninger	
Genreforståelse	

<u>Skriftlig fremstilling: Lokale tekstkvaliteter</u>			
Manglende tekstpræsentation		Orddeling	
Indforstået		Syntaks	
r-fejl		Forstyrrende tegnsætning	
Ligge/lægge		For få / mange afsnit	
Hans/sin		Sort tale	
Endelsesfejl		Lange sætninger, løst sprog	
Stavefejl		Fejl, men ikke meningsforstyrrende	
Idiomatiske fejl		Godt, klart sprog	
Artikelfejl		God / manglende formidlingsbevidsthed	
Andre fejltyper			

REFLEKTERENDE ARTIKEL

Navn:

Opgave:

Karakter:

<u>Globale tekstkvaliteter</u>	
Indledning	
Afrunding	
Struktur, overgange, sammenhæng mellem indledning og afrunding	
Præsentation og inddragelse af hovedteksten	
Konkret: Præsentation og inddragelse af eksempler (egne og opgavens)	
Abstrakt: Formulerer abstrakte, (dansk)faglige og/eller analytiske overvejelser på baggrund af eksemplerne	
Bevægelse og balance mellem konkret og abstrakt	
Skriver med progression (: viser, hvordan han/hun gennem den løbende tanke- og skriveproces bliver gradvist klogere på emnet)	
Sprog – personlig, faglig stemme / skriveridentitet og formidlingsbevidsthed	
Opfylder opgavens krav og anvisninger	
Genreforståelse	

<u>Skriftlig fremstilling: Lokale tekstkvaliteter</u>			
Manglende tekstpræsentation		Orddeling	
Indforstået		Syntaks	
r-fejl		Forstyrrende tegnsætning	
Ligge/lægge		For få / mange afsnit	
Hans/sin		Sort tale	
Endelsesfejl		Lange sætninger, løst sprog	
Stavefejl		Fejl, men ikke meningsforstyrrende	
Idiomatiske fejl		Godt, klart sprog	
Artikelfejl		God / manglende formidlingsbevidsthed	
Andre fejltyper			

Litteraturliste

Kompendium til Dansklærerforeningens kursus *Censur og de nye skriftlige genrer i dansk.*

Indeholder de 6 stile, der er bedømt og kommenteret i dette dokument. Herudover er der 8 autentiske elevstile (fra både stx og hf) med bud på læsevejledning.

<https://medialib.cmcdn.dk/medialibrary/DB9E3D60-4DC7-45D4-9D5A-1858015F6005/1B3F8C9F-AC63-EA11-8436-00155D0B0940.pdf>

Tips til undervisningen. Bud på analyse- og arbejdsspørgsmål til aktuelle reflekterende og debatterende tekster samt forslag til stilladserede debatterende og reflekterende skriveøvelser:

https://emu.dk/sites/default/files/2020-03/Tips%20til%20undervisningen_Dansk_marts20.pdf

Råd og vink 2018. Grundig præsentation af de tre genrer og forslag til stilladserede og procesorienterede delopgaver og skriveøvelser:

<https://emu.dk/sites/default/files/2019-04/R%C3%A5d%20og%20vink%20til%20nye%20s%C3%A6t%20STX%202018.pdf>

Råd og vink 2019. Præsenterer og kommenterer en række autentiske elevbesvarelser inden for de nye genrer i såvel uddrag som i fuld længde:

<https://emu.dk/sites/default/files/2019-08/R%C3%A5d%20og%20vink%202019%20Dansk%20A%20STX.pdf>

Æblekvist. Blog v. Camilla Aaquist og René Christoffersen. Indeholder spændende refleksioner over bl.a. den personlige stemme i skriftlig dansk og giver en række konkrete bud på øvelser og didaktiske tilgange:

<https://aeblekvist.wordpress.com/2019/04/28/snubletrade-og-pjaskellege-om-den-personlige-stemme-pa-skrift/#more-99>